

Αδελφέ μου Χρύσανθε... Αδελφέ μου Κοσμά...

Γράμματα μεταξύ δύο αδελφών...

Άγιον Όρος, Οκτώβρης 1759

Αδελφέ μου Χρύσανθε, Χαίρε εν Κυρίω,

Οι σπουδές μου εις το Όρος κοντεύουν να τελειώσουν. Στο τελευταίο γράμμα σου μου γράφεις ότι μπορώ να προσφέρω στο Πατριαρχείο μας ή να διδάξω παιδιά επιφανών οικογενειών της Πόλης. Είναι όμως αυτό που θέλω πραγματικά; Σαν δάσκαλος βέβαια ξεκίνησα από την Λομποντινά. Αν συνεχίσω δάσκαλος, θα ήθελα να διδάξω στην σκλαβωμένη πατρίδα μας. Τα πράγματα εκεί όσο πάει και βαίνουν εις το χειρότερο. Το σιδερένιο χέρι του κατακτητή λίγο μένει ώσπου να στραγγαλίσει το γένος μας. Οι σκλάβοι είναι πολίτες δεύτερης κατηγορίας σε σχέση με τους Οθωμανούς. Στα οθωμανικά δικαστήρια οι κατήδες δικαιώνουν τον Τούρκο ακόμη κι αν ο Ρωμιός έχει δίκιο. Τα χαράτσια είναι αβάσταχτα. Όσοι μπόρεσαν πήραν των ομματιών τους κι έφυγαν εις τα ξένα, για να αποφύγουν αυτά τα δεινά. Πολλοί πήραν τον δρόμο της αλλαξοπιστίας κι έγιναν μωαμεθανοί, άλλοι για να μην χάσουν τις περιουσίες τους και άλλοι για να σώσουν την ζωή τους. Και κάποιοι άλλοι πιάσανε τα κορφοβούνια. Ζουν πτωχικά, αλλά βρίσκονται μακριά από την φοβέρα, κοιτώντας μόνο τον επιούσιο και τίποτα άλλο. Εκεί δεν φτάνει ουδέ δάσκαλος μηδέ παπάς. Και στα τόσα χρόνια σκλαβιάς κοίτα πώς έγινε το γένος μας Χρύσανθε, αγρίεψε από την αμάθεια, και έγινε σαν τα άγρια θηρία. Αυτούς σκέπτομαι αδελφέ μου. Έχουμε ευθύνη εμείς οι κληρικοί. Από την ώρα όπου το γένος μας σκλαβώθηκε και χάθηκε το κράτος των Ρωμιών, μόνη αρχή και στήριγμα